Справка за научните приноси на д-р Паунита Михайлова Петрова

Д-р Паунита Петрова кандидатства в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ в Института за държавата и правото при Българска академия на науките със следните научни трудове, всеки от които поотделно и всички заедно в своята съвкупност допринасят за развитието на науката и конкретно за развитието на международноправната доктрина с научните новости, описани по-долу:

1. Монографичен труд „Международноправна защита на социалните права“ с рецензенти проф. д-р Емил Константинов и проф. дюн Ангел Анастасов и научни редактори: проф. Софка Матеева и доц. Петър Горненски, издателство: ГорексПрес, София, 2019 г., обем на монографията: 276 с., ISBN 978-954-616-297-7.
2. Студия на тема: „Проблеми и перспективи на международноправната защита на социалните права“. В: Маринова, Д. (съставителство) и Маринова, Д; Койчева, Р.; Даскалов, В. и колектив (ред. колегия„Ролята и значението на международното и наднационалното право в съвременния свят: сборник с доклади от международна научна конференция, организирана по повод 90-годишнина на проф. д-р Иван Владимиров“, София, Изд. комплекс - УНСС, 2018г., с. 531-550, ISBN 978-619-232-126-0, ID 797 в Националния референтен списък на съвременните български научни издания с научно рецензиране.
3. 27 бр. статии и доклади, публикувани в научни издания, съгласно приложена подробна справка и описание, които разглеждат различни проблеми и аспекти най-вече в областта на защитата на социалните права от международното право и които са разработени и публикувани след защита на докторска дисертация. Тези статии и доклади са публикувани в научни издания, които са реферирани и индексирани в световноизвестните бази данни с научна информация (1 бр.), в научни издания, индексирани в други международни бази данни с научна информация или в нереферирани в световноизвестни бази данни списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове (26 бр.).

В конкурса за заемане на академичната длъжност доцент д-р Паунита Петрова представя и справка на цитираните нейни научни публикации от други автори, които са общо 18 на брой и които също представляват принос за развитие на науката, тъй като показват мултиплициращия ефект на цитираните публикации и съдържащите се в тях научно-изследователски концепции и тези и породената от тях научна дискусия.

Значимият практически опит в създаването на социалното законодателство и неговото приложение в практиката, който кандидатът в конкурса доказва с представената от него автобиографична справка и справка за участие в национални и международни органи, съвети, комисии, работни групи, сесии и други, показва тясната връзка между научните му интереси и достигнатите научни резултати в научните изследвания и тяхното приложение в практиката и обратното – проблемите в практиката, които са пренесени от него за търсене на решение на научно-изследователска основа.

Активната преподавателска дейност на д-р Паунита Петрова като главен асистент в Софийския университет „Св. Климент Охридски“ от началото на 2013г. до днес

допринася за разпростиране на нейните научно-изследователски приноси сред студентите и дава възможност те да бъдат дискутирани, развивани и разпространявани.

Разработената от д-р Паунита Петрова учебна програма на нова учебна дисциплина „Международноправна защита на социалните права в системата на ООН“ в магистърска програма „Международни организации и многостранна дипломация“ в Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ за учебната 2023/2024г. (съгласно приложените удостоверителни документи за това), която е утвърдена и действаща и подготвеният и проведен от нея лекционен курс по тази дисциплина представлява апробиране на научните изводи, заключения и резултати от монографичния труд „Международноправна защита на социалните права“ с автор – титуляра на дисциплината д-р Паунита Петрова. Прилагането в курса на нов метод и подход за разглеждане и изучаване на международноправната защита правата на човека: разглеждане развитието на международноправната защита на социалните права самостоятелно и отделно от международноправната защита на гражданските и политическите права, поради спецификите и особеностите в развитието на двете направления и протичащият процес на специализация на МПЗСП, също е приносен момент в научната и преподавателска дейност на кандидата.

I. Научни приноси и научно-приложни приноси на монографичния труд „Международноправна защита на социалните права“

1. Научни приноси на монографичния труд „Международноправна защита на социалните права“

Монографичният труд на тема „Международноправна защита на социалните права“ изследва актуалната проблематика, свързана със защитата на социалните права от международното право. Тя е актуална, защото както на национално, така и на международно ниво проблемът с нормативното уреждане и гарантиране на тази категория права придобива все по-голямо значение и е предмет на нови дискусии, подходи и решения. Проблематиката е в дневния ред на редица международни организации, като например Международната организация на труда. На нея е посветен голям обем нормативен материал, като международната общност в последните години доказано променя подхода си към регулирането и защитата на социалните права, тъй като преосмисля тяхната значимост в контекста на предизвикателствата на съвременния свят.

Научните приноси на монографичния труд са следните:

1.1. Най-важният научен принос на монографичният труд „Международноправна защита на социалните права“ за развитие на международноправната доктрина е, че предлага теоретичен модел на създадената от позитивното международно право защита на социалните права, който с помощта на системния подход за първи път разглежда в цялост и като единна система международноправната уредба и гаранции за основните категории социални права – трудови, здравни и образователни. До този момент в теорията на международното публично право такъв модел все още не е създаден и такъв

подход все още не е приложен. Международното публично право съдържа голям обем нормативен материал в сферата на защитата на социалните права, който теоретично е изследван в два отделни негови отрасъла – международното трудово право и международноправната защита на правата на човека, което препятства да се разкрият общите закономерности и характерни особености на международноправната защита на социалните права в нейната цялост. Оказва се, че една част от източниците на двата отрасъла се припокриват, а научно защитата на трудовите права е отделена от общата защита на правата на човека, вкл. защитата на социалните права. В същото време трудовите права са вид социални права и като такива теоретично е по-добре да бъдат изследвани именно в тяхната взаимовръзка и единство с другите социални права. Точно такъв изцяло нов подход на изследване на уредбата и закрилата на социалните права от международното публично право прилага този труд. Този подход, от своя страна, дава възможност международноправната защита на социалните права (МЗСП) да се изследва в нейното единство и цялост, да се установи наличието на общ предмет, метод, както и на общ обединяващ принцип и с помощта на прилагането на признати в теорията отраслословообразуващи критерии да се докаже, че съществува процес на реално обособяване и специализация на МЗСП като самостоятелна система в рамките на международното публично право. Това е най-значимият научен принос на монографичния труд за развитие на международноправната доктрина и безспорна научна новост в теоретичния подход на разглеждане на защитата на социалните права от международното право, който, за да отрази обективно протичащите процеси в позитивното международно право, трябва да признае и започне да изследва МЗСП като самостоятелна система, отрасъл на международното публично право в нейното единство и цялост, а не както до сега – в два други негови отрасъла.

1.2. В монографичния труд се проследяват основните етапи в развитието на международноправната защита на социалните права (МЗСП) и формиране на нейните източници както в рамките на международноправната защита на правата на човека, така и в рамките на международното трудово право. Приносен момент в това е, че за първи път се разглежда комплексно формирането на източниците на МЗСП и на тази основа се извеждат определението, особеностите и значението на тези източници и се прави класификация на източниците на МЗСП.

Формирането на източниците, съдържащи международноправни норми в областта на защитата на трудовите и осигурителните права, е изследвано в теорията в рамките на международното трудово право. Формирането на източниците, съдържащи международноправни норми в областта на защитата на другите категории социални права – здравни и образователни, е изследвано в теорията в рамките на международноправната защита на правата на човека. Някои от източниците, които гарантират трудови права, също се разглеждат и изследват в рамките на международноправната защита на правата на човека и то независимо от източниците на международното трудово право, т.е. налице е припокриване в на част от източниците на двата отрасъла на международното публично право, без това да бъде отразено и обяснено в доктрината. Това създава теоретична неяснота и затруднение, дори объркване в практическото приложение на всички гарантирани от международното право социални права. В монографичния труд „Международноправна защита на социалните права“ за първи път се събират (макар и разгледани съдържателно за по-голяма яснота в две отделни глави) източниците на международноправната уредба и закрила на всички

категории социални права, което дава възможност те да бъдат систематизирани, определени и да се посочат техните особености и значение. С това се създава теоретична и практическа яснота по въпроса кои са източниците на иначе разнородните категории социални права, които са разпръснати в два отделни отрасъла на международното право, т.е. къде се съдържа защитата и гаранциите на отделните категории трудови, здравни и образователни права в цялото многообразие от източници на международно право и се разграничават източниците на МЗСП от източниците на други отрасли на международното публично право, както и от всички останали международноправни актове, които съдържат социални права, но не са същински източници на МЗСП поради липсата на задължителна международноправна сила. В труда за първи път се прави и обща класификация на източниците на МЗСП, различна от разпределението и класифицирането на същите източници в другите два отрасъла на международното публично право.

В труда на база на систематизиране на източниците на МЗСП се извеждат и специалните източници на МЗСП, което ясно показа тенденцията на обособяване и специализация в нейното развитие.

Систематизирането в монографичния труд на международните договори, от които произтичат всички категории социални права и с които се създават контролни механизми за тяхното гарантиране, има важно теоретично значение за изследване на протичащите общи процеси на развитие, обособяване и специализация на МЗСП, но и практическо такова за въвеждането и изпълнението на признатите и защитени от международното право социални права в законодателството и практиката на държавите.

Всички тези въпроси са основополагащи теоретични въпроси в дискусията за развитието и специализацията на МЗСП като самостоятелна система в рамките на цялостната система на международното публично право, които за първи път се поставят в този научен труд и са нейн комплексен принос за развитието на международноправната доктрина.

1.3. В монографичния труд се изследва съдържанието на основните източници на МЗСП. В резултат на това и с помощта на системния подход отново за първи път се показва системата на МЗСП, като в рамките на нея се открояват две подсистеми: система от социални права и система от контролни механизми, което е научен принос на труда. Научен принос е също, че в труда се установява и изследва как функционира в единство международноправната защита на социалните права, за да се реализира най-пълно нейната защитна функция чрез синхронното действие на двете ѝ подсистеми, които я изпълват съдържателно. Съдържателното изследване на източниците на МЗСП в труда допринася за извеждане на двете подсистеми – подсистемата от права и подсистемата на контрол, в цялото многообразие от социални права и контролни механизми, разпръснати в множество източници – универсални и регионални европейски, които теорията е разпределила в два отделни отрасъла на международното публично право. В труда приносен момент е търсенето и намирането на специфичните особености, характеристики, общи принципи и тенденции на развитие на тази защита. Последното, от своя страна, помага да се даде в научния труд отговор на въпроса налице ли са предпоставките за теоретичното обособяване на нов отрасъл на международното публично право. Авторът защитава за първи път в доктрината тезата за обособяването и самостоятелното развитие на МЗСП в рамките на международното публично право.

1.4. В монографичния труд чрез създадения теоретичен модел на МЗСП се изследват и нейните две подсистеми. При изследване на първата подсистема на МЗСП – подсистемата от права, се разглеждат и се извежда съдържанието на три категории социални права: правото на труд, правото на здраве и правото на образование, като им се прави международноправна характеристика, което е научен принос на труда. На тази база за първи път в теорията се очертава общия и специален международноправен социален статус на лицата според МЗСП. Този статус се формира като съвкупност от всички гарантирани им от международното право права. Теоретичното очертаване на международноправния социален статус на лицата би могъл да постави нови теоретични въпроси в международното право, свързани с правосубектността на тези лица и в същото време има и важно практическо значение за ефективното реализиране на всички социални права, включени в международноправния социален статус на лицата и гарантирани от източниците на МЗСП.

При изследване на втората подсистема на МЗСП – подсистемата на контрол, се класифицират и разглеждат контролните механизми, състоящи се от контролни органи и контролни процедури, с които се гарантират социалните права от първата подсистема. На тази основа за първи път теоретично се установява подходът на регулиране, въведен чрез подсистемата на контрол на международноправната защита на социалните права, неговите специфични особености и развитие, които спомагат за идентифицирането на МЗСП като самостоятелна система.

1.5. В монографичния труд за първи път се дава определение на международноправната защита на социалните права и се търсят предпоставки на базата на утвърдени в теорията и приложими отрасловообразуващи критерии за аргументиране обособяването на МЗСП като самостоятелен отрасъл на международното публично право. Разглеждат се предметът и методът на правно регулиране и други допълнителни отрасловообразуващи критерии, които разкриват за първи път в теорията специализацията на МЗСП. Извежда се принципът на достойното съществуване като водещ отрасловообразуващ критерий на МЗСП, който би изиграл ролята на основния стълб, около който се формира новият отрасъл.

Извеждането на принципа на достойното човешко съществуване като основен отрасловообразуващ принцип за МЗСП е един от най-съществените приноси на този труд за развитието на международноправната доктрина. Монографичният труд предлага създадения теоретичен модел на МЗСП като отражение на формиращия се нов социален модел под влияние на протичащите процеси в глобалния свят, свързани с Четвъртата индустриална революция. Трудът защитава концепцията, че единствено комплексната международноправната уредба и защита на всички категории социални права в тяхната съвкупност може да отчете засилващата се естествена взаимовръзка, сплотеност и единство между тях, основаваща се на общия обединяващ принцип за достойно човешко съществуване. Теоретичното признаване и обособяване на МЗСП като самостоятелна система, отрасъл на международното публично право, основания за което са налице, ще даде тласък в позитивноправното развитие на тази защита, която е изложена на новите предизвикателства на съвременния свят. Такава проекция и предложение за решение на новите предизвикателства и проблеми пред международноправната защита на социалните права също се прави за първи път в научната теория и е научен принос на труда.

1.6. Монографичният труд за първи път поставя началото на дискусията за формирането на нов отрасъл на международното публично право, а именно международноправната защита на социалните права, което ще даде тласък и на нейното позитивноправно развитие. В това е и най-големият принос и предизвикателство на труда „Международноправна защита на социалните права" пред научната теория, който се представя на вниманието на специалисти изследователи, практици и най-вече на лицата, които се ползват от международноправната закрила на своите социални права. Идеята на автора за признаването на МЗСП като нов отрасъл на международното право вече е предмет на теоретични дискусии, след нейното изразяване не само в този монографичен труд, но и в други негови научни публикации. Доказателства за това са цитиранията на тази идея от автори, които са изследователи в областта на защитата на социалните права от националното и международното право.

2.Научно-приложни приноси на монографичния труд „Международноправна защита на социалните права"

Монографичният труд „Международноправна защита на социалните права" има не само чисто научни приноси за развитие на международноправната доктрина, но и научно-приложни приноси. Те се състоят в следното:

2.1. Трудът би допринесъл за по-доброто имплементиране на социалните права в националните законодателства и прилагане в националната практика.

Всяка държава, която е страна по международен договор – източник на МЗСП, е длъжна да изпълни поетите от нея задължения по този договор поради действието на принципа „pacta sunt servanda" („договорите трябва да се спазват"). Това означава, че тя трябва да приведе вътрешното си законодателство в съответствие със социалните стандарти, които установява този договор. Международните норми следва да бъдат трансформирани във вътрешноправни по начина, който е определен от конституцията на всяка държава, и да бъдат спазвани и изпълнявани. Ето защо е необходимо да се познава добре съдържанието на източниците на МЗСП, принципът на тази защита, общите цели, което да подпомогне процеса на имплементиране на признатите и гарантирани в тях социални права, както и прилагането им в съдебната и административна практика от държавите.

Научният труд „Международноправна защита на социалните права" чрез изследването на МЗСП, нейните източници, съдържание на източниците, както и установяването на общия сплотяващ принцип на цялата система на МЗСП, спомага именно за по-доброто въвеждане и прилагане във вътрешното законодателство и практика на държавите на гарантираните от тази система социални права.

2.2. Монографичният труд информира и насочва лицата, които са адресати на защитените от международното право социални права и на които в някои случаи дори е призната международна правосубектност от източниците на международноправната защита на социалните права, къде се съдържа тази защита и в какво се изразява тя, за да може по-ефективно да се изпълни защитната функция на цялостната система на МЗСП.

Физическите лица, чиито социални права, признати и гарантирани от източниците на МЗСП, не се спазват от държавите, могат според някои от тези източници, да подадат индивидуална жалба пред международен контролен орган. За да реализират тази своя

международна процесуална правосубектност, те трябва да са запознати както със системата от социални права, така и със системата на контрол, които се съдържат в международните договори – източници на МЗСП. Систематизираното и комплексно представяне на източниците и на тяхното съдържание спомага постигането на по-добра осведоменост на засегнатите лица и търсене на най-подходящия механизъм за защита.

2.3. Монографичният труд повишава и задълбочава информираността на социалните партньори в националните и международните органи на тристранния диалог.

Тристранното сътрудничество или т. нар. принцип на трипартизма е основния метод на работа на Международната организация на труда (МОТ), на други международни и национални органи в социалната сфера. Той представлява съгласуване на социалните политики чрез консултации и преговори между представители на националните правителства, националнопредставителните синдикални организации и националнопредставителните работодателски организации. Информираността относно източниците на МЗСП и тяхното съдържание ще подобри социалния диалог и ще спомогне за увеличаване на неговата ефективност. Освен това със създаването на специална процедура за гарантиране на синдикалната свобода от МОТ е призната международна процесуална правосубектност на организациите на работниците и работодателите – национални и международни, като те са поставени на равна основа с държавите пред международни контролни органи в едно международно процесуално правоотношение, за да защитят синдикалната свобода. За тази своя международна правосубектност те имат знание от източниците на МЗСП и по-конкретно от Устава на МОТ.

II. Научни приноси на другите научни публикации

1. „Международноправна защита на социалните права“. В: Новкиришка-Стоянова, М.; Матеева, Е. и Конов, Т. (ред. колегия). Електронно списание на СУ „Св. Климент Охридски” „IUS ROMANUM“, бр. II/2015г., http://iusromanum.eu/bg/periodicum/numeri/2015/2, с. 927-945, ISSN 2367-7007, ID 1752 в Националния референтен списък на съвременните български научни издания с научно рецензиране, Инд. в CEEOL.

Научната публикация изследва възникването и развитието на международноправната защита на социалните права и установява, че тъй като тя не е обособена в самостоятелен отрасъл на международното публично право, се развива в рамките на два други негови отрасъла, а именно: международноправната защита на правата на човека и международното трудово право. Научните приноси са: в публикацията се прилага изцяло нов подход, като комплексно се изследва възникването и развитието на международноправната защита на социалните права в универсален план както в рамките на международноправната защита на правата на човека, така и в рамките на международното трудово право; изследва се развитието на МЗСП и в регионален европейски план; дава се определение и се прави класификация на всички източници на МЗСП.

2. „Международноправна защита на социалните права в системата на ООН – универсални стандарти и контролни механизми“. В: Миланов, М. (главен редактор) и Каменова, Ц.; Наумова, С.; Белова, Г. и колектив (ред. колегия). Сборник с доклади от

Международна научна конференция „ООН: исторически традиции и съвременно право“, организирана от ИДП при БАН и ЮЗУ „Неофит Рилски”. Благоевград. Университетско издателство „Неофит Рилски“. 2015г., с. 465-475, ISBN 978-954-00-0058-9, ID 3826 в Националния референтен списък на съвременните български научни издания с научно рецензиране.

Научната публикация има следните приноси: откроява двата етапа в развитието на международноправната защита на социалните права и очертава нейните универсални източници в системата на ООН, които се формират през втория етап на развитието й, а именно след Втората световна война; извежда основните социални права, които са признати и установени в тези източници и създадените контролните механизми, които допринасят за тяхното гарантиране; класифицира контролните механизми; прави заключението, че развитието на МЗСП в рамките на два отделни отрасъла на международното публично право изключително много затруднява теоретичното й изследване и обособяването на МЗСП като самостоятелна подсистема в рамките на цялостната система на МПП (дори и само като теоретична конструкция), включваща част от международноправната защита на правата на човека и международното трудово право, което би дало възможност тя да бъде изследвана като относително самостоятелно явление в международноправната действителност със свои специфични особености и общи тенденции на развитие.

Публикацията „Международноправна защита на социалните права в системата на ООН – универсални стандарти и контролни механизми“ заедно с публикацията „Международноправна защита на социалните права“ в „IUS ROMANUM“ от 2015г. и техните изводи инициират и са основата за разработване на цялостно, задълбочено и обхватно изследване, в което се създава теоретичния модел на МЗСП в рамките на завършения монографичен труд „Международноправна защита на социалните права“. Научните достижения на тези две публикации са инкорпорирани и развити в монографичния труд.

3. „Правна уредба и проблеми на колективното преговаряне“, част I, т. 1, т. 2 и т. 3 и част II, т. 1 съгласно Разделителен протокол със съавтора Антония Златева-Боянова. В: Гевренова, Н. (съставителство) и Средкова, К. (научна редакция). „Актуални проблеми на трудовото и осигурителното право“. Том VII. „Предизвикателствата пред българското трудово законодателство“. София. УИ „Св. Климент Охридски”. 2015г., с. 226-230, ISBN 978-954-07-3525-0 (т. 7), ID 186 в Националния референтен списък на съвременните български научни издания с научно рецензиране.

Научната публикация в частите, чиито автор е д-р Петрова съгласно приложения Разделителен протокол, има следните научни приноси: очертава международноправната и националната правна уредба на колективното преговаряне, като на тази база установява несъответствието на националната правна уредба в Закона за държавния служител с международноправната уредба и конкретно с конвенциите на МОТ по отношение на правото на колективно преговаряне на държавните служители; извежда като проблем на колективното преговаряне в България, произтичащ от правната уредба, липсата на възможност за колективно преговаряне на държавните служители към този момент.

4. „Актуални проблеми на българското законодателство в социалната сфера в контекста на правото на ЕС“. В: Николова, Г.; Христов, П.; Калинова-Панова, Е. (ред.). Сборник с доклади от Лятна научна сесия „Актуални проблеми на действащото

законодателство в контекста на правото на ЕС“. Научен алманах на Варненския свободен университет „Черноризец Храбър”. ВСУ „Черноризец Храбър”. 2016г., с. 172-177, ISBN 1313-7263, ID 2289 в Националния референтен списък на съвременните български научни издания с научно рецензиране.

Научната публикация има следните приноси: изследва и посочва някои съществуващи към момента несъответствия на българското законодателство в социалната сфера с правото на ЕС и прави препоръки за отстраняване на констатираните несъответствия.

5. „Социалните права и тяхната закрила от международното право“. В: Сидерова, Е.; Грозданов, А. и Николова, Г. (ред.). Сборник с доклади от Лятна научна сесия „Правото на сигурност“. Научен алманах на Варненския свободен университет „Черноризец Храбър”. ВСУ „Черноризец Храбър”. 2017г., с. 213-221, ISBN 1313-7263, ID 2289 в Националния референтен списък на съвременните български научни издания с научно рецензиране.

Научната публикация има следните приноси: изследва в рамките на ограничения си обем трите основни социални права – правото на труд, правото на здраве и правото на образование, които са гарантирани от международното право и счита, че те съставят системата от права, която източниците на МЗСП създава; прави извода, че значение за ефективността на МЗСП значение има не само видът и съдържанието на установените социални права от международните договори, но и ефективността на контролните механизми, предвидени за тяхното спазване, като съвкупността от контролни механизми пък съставя системата на контрол, която източниците на МЗСП създава.

Научните достижения на тази публикация са инкорпорирани и развити впоследствие в монографичния труд „Международноправна защита на социалните права“.

6. „Проблеми и перспективи на международноправната защита на социалните права“. В: Маринова, Д. (съставителство) и Маринова, Д; Койчева, Р.; Даскалов, В. и колектив (ред. колегия„Ролята и значението на международното и наднационалното право в съвременния свят: сборник с доклади от международна научна конференция, организирана по повод 90-годишнина на проф. д-р Иван Владимиров“, София, Изд. комплекс - УНСС, 2018г., с. 531-550, ISBN 978-619-232-126-0, ID 797 в Националния референтен списък на съвременните български научни издания с научно рецензиране.

Студията „Проблеми и перспективи на международноправната защита на социалните права“ очертава мястото на международноправната защита на социалните права в системата на международното публично право и нейните перспективи за по-нататъшно развитие. Научен принос е изводът, който се прави на базата на задълбочен анализ, че съществуват предпоставките за теоретичното обособяване на МЗСП като самостоятелна система, като нов отрасъл на международното публично право и това теоретично обособяване на МЗСП е необратим процес, който е започнал и ще продължи да се развива.

Изводите и научните достижения от тази научна публикация се инкорпорират и доразвиват в монографичния труд „Международноправна защита на социалните права“.

7. „Предизвикателства пред международноправната защита на правото на труд в контекста на дигитализацията“. В: Сидерова, Е.; Грозданов, А. и Николова, Г. (ред.). Сборник с доклади от Лятна научна сесия „Предизвикателства пред правото в контекста на дигитализацията“. Научен алманах на Варненския свободен университет „Черноризец

Храбър". ВСУ „Черноризец Храбър". 2018г., с. 61-66, ISBN 1313-7263, ID 2289 в Националния референтен списък на съвременните български научни издания с научно рецензиране.

Приносите на научната публикация са: тя извежда предизвикателствата пред правото на труд, които произтичат от Четвъртата индустриална революция и предлага като решение на проблема създаването на нови задължения за държавите, които в съвкупност да обхващат всички социални права и да включват както адаптация на образователните системи към новите изисквания на икономиките, така и осигуряването на сносен живот за хората и семействата, които са готови да престират труд на пазара на труда; научна новост е тезата, че само чрез единната правна уредба на социалните права международното право може да реагира адекватно и да защити тези права от предизвикателствата на дигитализацията, така че да се постигне достойно човешко съществуване в новата ера.

8. „Специализация на международноправната защита на социалните права". В: Илиева, И.; Анастасов А. и Кобуров, Т. (ред. съвет). Сборник в чест на 70-годишнината на проф. д-р Емил Константинов. БАН. Институт за държавата и правото. София. 2018г., с. 267-285, ISBN 978-954-9583-36-6, Инд. в CEEOL.

В научната публикация в рамките на ограничения обем, който й е зададен, се изследва процеса на специализация на международноправната защита на социалните права. Научен принос е, че за първи път се извежда специализацията в предмета и в метода на регулиране на МЗСП и се прави научно обоснованото заключение, че специализацията на МЗСП води до нейното обособяване и отграничаване като самостоятелна система в рамките на международното публично право.

Научните приноси на публикацията са инкорпорирани и доразвити в монографичния труд „Международноправна защита на социалните права". В труда вече се прилагат и допълнителни признати в доктрината отрасловообразуващи критерии, за да се изследва по-задълбочено и всеобхватно процесът на специализация на МЗСП.

9. „Правото на достойно съществуване – идеал на съвременното общество". В: Евтимова, Т.; Василева, С.; Илиева К. и колектив (ред. колегия). Сборник с доклади от Международна научна конференция „Идеи, идеали - възход и крушение". Том 2. Русе. Регионална библиотека „Любен Каравелов". 2019г., с. 249-255, ISBN 978-619-7404-09-8.

Научната публикация извежда за първи път принципа на достойното човешко съществуване като обединяващ принцип на всички социални права, което е нейния научен принос. Поддържа се тезата, че този принцип се отличава от принципа на човешкото достойнство, който стои в основата на цялата международноправна закрила на човешките права и той е негово продължение и развитие, отразяващо социалния аспект на второто поколение права и исканията за адекватно участие в благосъстоянието. Приносен момент е, че авторът вижда специализацията в развитието на принципа на достойно човешко съществуване.

Научните приноси на публикацията са инкорпорирани и доразвити в монографичния труд „Международноправна защита на социалните права".

10. „Ценностни предизвикателства пред правото на образование и неговата международноправна закрила". В: Илиева, И.; Новкиришка, М.; Филипова, Т.; Неделева,

П. и колектив (ред. колегия). „Право и културни ценности“. Сборник с доклади от Международна научна конференция на тема Право и културни ценности, организирана от ЮФ на ПУ «Паисий Хилендарски» и ИДП при БАН, Пловдив 2018г. София. ИДП при БАН. 2019г., с. 412-430, ISBN 978-954-9583-37-3, Инд. в CEEOL.

В научната публикация се очертава международноправната уредба на правото на образование и се извежда неговото съдържание. Установява се, че на съвременния етап международноправната закрила на правото на образование е поставено пред новите ценностни предизвикателства на Четвъртата индустриална революция, свързани с необходимостта от обучение през целия живот.

Приносен момент е, че се прави научно обоснованото заключение, че е необходим нов подход на международното право към защита на правото на образование, който да отчете всички ценностни предизвикателства на съвременния свят и да реагира адекватно на тях и този нов подход е системният.

Научен принос е поддържаната от автора теза, че международното право трябва да отчете новите системни връзки между правото на образование и другите социални права, като правото на здраве и правото на труд, например, в условията на цифровизацията в новия социален модел, който създава Четвъртата индустриална революция. В този модел образованието и човешкото здраве са детерминанти на съвременния труд и правото на образование не е изолирано от другите социални права, които макар и разнородни по характер на пръв поглед, се намират в много тясна връзка и зависимост помежду си.

Изказва се и научно обоснованото становище, че това ще допринесе за постигане на достойно човешко съществуване в новите икономически и технологични условия.

11. „Международната организация на труда и гаранциите за правото на колективно преговаряне“. В: Мръчков, В. и колектив (ред. съвет). Сп. „Труд и право“, 2019г., N 5, ИК «Труд и право», с. 5-12, ISSN 1312-9471, ID 2069 в Националния референтен списък на съвременните български научни издания с научно рецензиране.

Научната публикация изследва създадените от Международната организация на труда (МОТ) в нейните конвенции гаранции за правото на колективно преговаряне и извежда основното предизвикателство пред МОТ на съвременния етап, а именно – как да гарантира правото на труд, вкл. в аспекта му право на колективно преговаряне в променената индустриална среда.

Приносен момент е предложението, което прави автора в публикацията си, за възобновяване силата на социалния диалог и засилване ролята на социалните партньори като един от гарантите за правото на труд в условията на гъвкавост на труда и премахване на границите между професионален и личен живот. Ефективната защита на правото на колективно преговаряне от конвенциите на МОТ, от своя страна, ще даде своя принос в преследването на идеала на МОТ за социална справедливост.

12. „Международноправната защита на правото на труд и Четвъртата индустриална революция“. В: Маринова, Д.; Драганов, Ж.; Вълчева, А. и Атанасова, Х. (ред. колегия). Сборник с доклади от Международна научна конференция „Въздействие на международното право и правото на ЕС върху българската правна система“. София. УНСС. Издателски комплекс – УНСС. 2019г., с. 84-90, ISBN 978-619-232-226-7.

Научната публикация разглежда въздействието на Четвъртата индустриална революция върху пазара на труда и работните места по цял свят и върху класическите форми на полагане на труд. Прави заключението, че все по-трудно могат да се изпълнят

гаранциите, установени от международното право по отношение на правото на труд и неговите съставни права – правото на разумно ограничаване на работното време, правото на почивка, на периодичен платен отпуск, на здравословни и безопасни условия на труд, на справедливо и задоволително възнаграждение и т.н. Авторът споделя възгледа, че правото на труд във вида, в който е гарантирано от международното право и целящо постигане на достойно човешко съществуване, ще бъде подложено на сериозно изпитание.

Приносен момент е, че в публикацията се предлага да се развие и засили защитата на всички социални права, така че да се осигури достойно човешко съществуване в новите икономически и технологични условия и да се създадат нови задължения за държавите, които да гарантират социалните права в тяхното единство. Авторът изказва новият научен възглед, че международноправната доктрина, от своя страна, следва също да отрази тези процеси, да бъде адекватна на тях и да ги припознае. Теоретичното обособяване на отрасъл международноправна защита на социалните права и кодификация на международноправните норми в социалната област на сътрудничество между държавите ще допринесе за целенасоченото и ефективно нормативно въздействие на съществуващите глобални проблеми и предизвикателства на Четвъртата индустриална революция.

13. „Международноправната защита на социалните права и принципът на достойно съществуване“. Сп. „Икономически и социални алтернативи“, 2020, N 4, с. 69-75, ISSN :1314-6556, ISSN:2534-8965, ISBN:1314-6556, Реф. в Scopus (2019), Инд. в EBSCO, Crossref, RePEc, CEOOL.

Научната публикация разглежда достойното човешко съществуване не просто като човешко право, а като материалният източник, основанието на всички социални права. Последователно и в тази публикация се подържа и доказва авторовият възглед, че в международното право достойното човешко съществуване се оформя като принцип, който обединява на пръв поглед разнородните категории социални права в една единна система за защита, целяща да гарантира тяхното изпълнение от държавите в националните им законодателства и практики.

Научните приноси на публикацията са инкорпорирани и развити на по-широка научна основа в монографичния труд „Международноправна защита на социалните права“.

14. „Ролята и значението на МОТ и нейните актове в цялостната система на международноправна защита на социалните права“. В: Мингов, Е.; Илиева, И. и Средкова, К. (ред. колегия). Сборник с доклади и научни съобщения, представени на Международна научно-практическа конференция „Международната организация на труда и България – 100 години и занапред“. София. Издателство Сиби. 2020г., с. 161-169, ISBN: 978-619-226-146-7.

Научната публикация развива и защитава авторовата теза, че именно поради активната нормотворческа дейност на МОТ международноправната защита на трудовите и осигурителните права е изпреварваща спрямо международноправната защита на другите социални права, като например здравни и образователни, както и че правото на труд има по-голяма тежест в цялостната система на международноправната защита на социалните права. Чрез своите актове МОТ разгръща най-обхватната международноправна защита на труда в контекста на принципа на достойния труд.

Научен принос е и изводът, който се прави, че със създаването на специалната процедура за гарантиране на синдикалната свобода, МОТ допринася за признаването на международна процесуална правосубектност на националните и международните организации на работниците и на работодателите. За първи път се обсъжда, че тези организации са поставени на равна основа с държавите като участници и страна в едно международно процесуално правоотношение, което се развива пред международни контролни органи, за да защитят синдикалната свобода, гарантирана им от конвенциите на МОТ.

15. „Ролята и значението на практиката на международните контролни органи за развитие на международноправната защита на социалните права“, В: Кунчев, Йо..; Чернева, Б.; Матеева, Ю. и Николова, Г. (ред.). Сборник с доклади от Лятна научна сесия "Ролята на съдебната практика за развитието на правото", Научен алманах на Варненския свободен университет „Черноризец Храбър”. ВСУ "Черноризец Храбър", 2020г., с. 84-98, ISBN: 1313-7263, ID 2289 в Националния референтен списък на съвременните български научни издания с научно рецензиране.

В научната публикация се изследва юриспруденцията на международните контролни органи в областта на международноправната защита на социалните права в тяхното единство, която помага за разкриване съдържанието на гарантираните социални права и за установяване на параметрите на тази международноправна закрила. Това е и научният принос на публикацията. Изказва се за първи път тезата, че тя допълва позитивноправната уредба на социалните права от международното право, обогатява я съдържателно и има значение за развитие на цялата система на международноправната защита на социалните права. Извежда се съдържанието на основните социални права според практиката на международните контролни органи в рамките на ограничения обем на публикацията.

16. „Предизвикателства пред международноправната защита на достойното човешко съществуване в ерата на Четвъртата индустриална революция“. В: Бъчварова, М.; Андреева, А. и Йолова, Г. (ред.). Сборник с доклади от Национална научна конференция „Правото и бизнесът в съвременното общество“, Издателство „Наука и икономика― Икономически университет – Варна, 2020г., с. 353-358, ISSN (print): 2603-5073 (print), ISBN: 2738-7488, doi: https://doi.org/10.36997/LBCS2020. Инд. в RePEc.

В научната публикация се разглежда принципът за достойно човешко съществуване, който изпълва съдържателно всички социални права и ги обединява в една единна система за международноправна защита. Извеждат се предизвикателствата пред гарантирането на достойно човешко съществуване от международното право, които Четвъртата индустриална революция поставя.

Авторът и в тази публикация последователно поддържа тезата, че международното право трябва адекватно да реагира на тези предизвикателства, като развие и засили защитата на всички социални права, така че да осигури достойното човешко съществуване в новите икономически и технологични условия. В теоретичен аспект международното право би реагирало на промените и предизвикателствата, които произтичат от Четвъртата индустриална революция, само ако разглежда всички социални права в една единна система, тъй като те са много силно свързани и взаимозависими в новия глобален свят. Тази авторова теза е научен принос за развитието на международното право.

17. „Еволюция в международноправната защита на социалните права - отговор и противодействие на Четвъртата индустриална революция“. В: Богданова, М.; Любчева, М.; Деспотова - Толева, Л.; Шекерджиева Новак, Т.; Белоев, Хр. и Терзиев (ред.). Сборник с доклади от Международна научна конференция „Еволюция срещу революция или за моделите на развитие“. Академично издателство на Русенски университет „Ангел Кънчев“, 2020г., с. 242-250, ISBN: 978-619-7404-16-6; 978-954-2963-71-4.

В научната публикация се разглежда еволюцията в международноправната защита на социалните права и се дава предложение за отговор и противодействие на позитивното международно право на Четвъртата индустриална революция, която застрашава създадените гаранции за социалните права, а също и за реалното отразяване на тези процеси от международноправната доктрина.

Приносен момент е позицията, която защитава автора, че самостоятелното теоретично развитие на отрасъл международноправна защита на социалните права би допринесло и за нормативното й развитие и осъществяване на прехода към международноправната закрила на правата от т. нар. трето поколение, каквото е правото на достоен жизнен минимум в условията на новата индустриална революция.

18. „Промените в българската правна система в контекста на международноправната защита на социалните права“. В: „Промените в българската правна система през призмата на международните отношения, международното право и правото на Европейския съюз“. Университетско издателство "Св. Климент Охридски", 2021, с. 481-486, ISBN:978-954-07-5234-1.

Научната публикация проследява промените в българското законодателство след приемане и влизане в сила на Конституцията от 1991г. в контекста на международноправната защита на социалните права. Приносен момент в публикацията е, че се констатира, че международните договори, по които Република България е страна, установяват един по-висок стандарт при защитата на социалните права, като този стандарт е постигане на достойно човешко съществуване. Авторът заключава, че всичко това означава, че цялото ни национално законодателство в областта на социалните права трябва да цели постигането на този стандарт, още повече, че държавата е поела международноправни ангажименти за това.

Приносен момент е и изводът, че след началото на прехода България направи значима крачка напред в законодателното закрепване на социалните права, но недостигът на ресурси се явява пречка за пълното им реализиране. Следователно, според автора, предстои още много работа – както на законодателно ниво, така и в практиката, за постигане на заложения в международното право стандарт за достоен живот, така че да се реализира прокламираната конституционно идея за създаване на социална държава.

19. „Международноправна уредба на правото на колективно преговаряне и на някои други форми на социален диалог в България“. В: Цветанов, И; Горанова, И.; Митрева, П.; Вангелова, З.; Радев, С. (ред.); Митрева, П.; Вангелова, З.; Радев, С. (състав.). Сборник с доклади от научна конференция „100 години УНСС - 100 години право в УНСС“. Том 1. София, Издателски комплекс – УНСС, 2021г., с. 206-212, ISBN: 978-619-232-438-4, ID 4299 в Националния референтен списък на съвременните български научни издания с научно рецензиране.

Научната публикация изследва международноправната уредба на правото на колективно преговаряне и на други форми на социален диалог в България. Приносен момент е, че тя разглежда правото на колективно преговаряне като част от системата от права, защитени от Международната организация на труда, респективно от международноправната защита на социалните права и имащо значение за осъществяване на другите права в тази система. Това право е имплементирано в националното ни законодателство и практика и стои в основата на социалния диалог в България, като се развива като една от неговите проявни форми. Публикацията отчита значимостта на конвенциите на МОТ и гарантираните от тях права за развитието на социалния диалог в различните му форми и проявления.

20. „Справедливостта при международноправната защита на правото на труд“. Сборник с доклади „Правото като изкуство за доброто и справедливото: научна конференция, проведена в рамките на Лятната научна сесия на Юридическия факултет във ВСУ "Черноризец Храбър"“, Научен алманах на Варненския свободен университет „Черноризец Храбър”. ВСУ "Черноризец Храбър", 2022г., с. 152-159, ISSN:1313-7263, ID 2289 в Националния референтен списък на съвременните български научни издания с научно рецензиране.

Научната публикация изследва институционализирането на справедливостта в международноправната защита на правото на труд и всичките му съставни права, което е принос за развитие на международноправната наука.

Научни приноси са и достигнатите изводи, че справедливостта в международноправната защита на правото на труд има различни форми и проявления. Авторът я открива в гарантиране правото на справедливо и задоволително възнаграждение, при което директно, още при формулиране на самото право, има позоваване на справедливостта. При това право справедливостта се проявява и като способност да се удовлетворят определени потребности, като достигане на определен стандарт на съществуване, а именно да се осигури на всеки човек и неговото семейство достойно съществуване и задоволително жизнено равнище. Справедливостта, в смисъл на равенство, според изследването, се проявява и в правото на равни възможности и недискриминация при реализиране правото на труд. Справедливостта се открива и в гарантиране на правото на разумно ограничаване на работното време, на почивки и на отпуски, като при това право справедливостта вече се разбира като разумна продължителност на работния ден и на работната седмица. Тук, според автора, международното право използва категорията разумен в смисъл на справедлив.

Новост е достигнатото научно обобщение, че международноправната защита на правото на труд с всичките му производни и съставни права, трябва да се оценява именно на база на справедливостта. Самата закрила на това право цели достигане на идеала за справедливост.

21. “Международноправна защита на правото на образование и на образователната свобода“. В: Евтимова, Т.; Илиева, К.; Константинова, Р.; Савова, Т. Сборник с доклади от Международна научна конференция „Бунтът на духа-основна сила по пътя към свободата“, Академично издателство на Русенски университет „Ангел Кънчев“. Русе, 2022г., с. 342-358, ISBN:978-619-7404-32-6.

Научната публикация изследва международноправната защита на правото на образование и на образователната свобода, като стига до заключението, че това право е

уредено като социално право в международноправните източници и систематичното му място във всички тях е в каталога на социалните права. Авторът изразява несъгласие с класифицирането на правото на образование като културно право от някои други автори и тази дискусия е приносен момент на публикацията.

След като в публикацията се разкрива съдържанието на правото на образование според международноправните източници и юриспруденцията, авторът изразява тезата, че правото на образование като част от системата на международноправната защита на социалните права е насочено към достигане на достойно човешко съществуване, като под „съществуване“ не трябва да се разбира само „физиологичното съществуване“ на човека, което се осигурява чрез труд и здравеопазване, но и неговото духовно развитие чрез образование. Това именно разбиране от автора, че социалните права са неразривно свързани помежду си в една система, което той последователно отстоява във всички свои изследвания и публикации, е новост в международноправната наука, която все още разделя теоретично и изследва социалните права и тяхната защита от международното право в два отделни отрасъла.

22. „Предизвикателства пред закрила правата на мигрантите и бежанците и отговорът на международното право“. В: Евтимова, Т.; Илиева К. и колектив (ред. колегия). „Предизвикателствата на миналото, трансформирани в бъдещето“, Сборник с доклади от Международна научна конференция. Регионална библиотека „Любен Каравелов“. Русе, 2023г., с. 247-258, ISBN:978-619-7404-45-6.

Научната публикация разглежда предизвикателствата пред закрилата на мигрантите и бежанците, породени от уязвимостта им на чужди граждани или лица без гражданство, които нямат трайна политико-правна връзка с държавата, в която са дошли да живеят и работят. Изследва се специалната закрила, която създава международното право за отделни категории мигранти в широк смисъл, вкл. за бежанците.

Научна новост е изводът, до който достига авторът, а именно, че разгледаните общи и специални универсални и регионални международноправни актове създават основите на международноправната защита на правата на мигрантите и бежанците, но тази специална уредба не е пълна и цялостна. Тя обхваща само определени категории мигранти, като: работниците мигранти, членовете на техните семейства и бежанците. Тенденцията е да се гарантират трудовите права както на легалните, така и на нелегалните мигранти, без обаче да се пречи на мерките за контрол на нелегалната миграция.

23. „Правото на труд на чужденците в България – международноправна закрила и вътрешноправна уредба“. В: „Актуални проблеми на трудовото и осигурителното право“. Т. XIV, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, София 2023г., с. 62-75, ISBN:978-954-07-5783-4, ID 186 в Националния референтен списък на съвременните български научни издания с научно рецензиране.

Научната публикация изследва последователно международноправната закрила и вътрешноправната уредба на правото на труд на чужденците в България и ги съпоставя. Правят се и терминологични уточнения, а именно, че международното право борави с термините мигрант, бежанец и лице без гражданство. Според българското законодателство всички те са чужденци.

Приносен момент е, че на база на изследването се установява, че някои национални протекционистки политики, свързани с налагане на ограничителни мерки по отношение

на наемането на работа на чужденците с оглед защита на националния пазар на труда, които се прилагат и от други държави, са ограничителни в сравнение с по-широката международноправна защита на работниците мигранти.

24. „Правото на здраве и неговата закрила от международното право“. В: Сборник с доклади от Лятна научна сесия „Право: предизвикателства и решения“. Научен алманах на Варненския свободен университет „Черноризец Храбър”. ВСУ „Черноризец Храбър“, 2023г., ISBN 1313-7263, ID 2289 в Националния референтен списък на съвременните български научни издания с научно рецензиране, (под печат).

Научната публикация изследва международноправната уредба на правото на здраве като социално право и извежда неговото съдържание според международноправните източници. Прави се научно обоснован извод, че правото на здраве се разглежда от международното право не само като право на здравеопазване, а като право на здравословен начин на живот.

Според автора, което е приносен момент на публикацията, правото на здраве е тясно свързано с човешкото достойнство и достойното съществуване, защото международноправните актове установяват, че всеки има право на най-високия постижим стандарт на здравеопазване, необходим за достойни условия на живот.

25. „Международноправната защита на социалните права на детето – постижение на съвременното международно право“. В: Сборник с доклади от Международна научна конференция „Съвременният свят – постижения, рискове, иновации“, Регионална библиотека „Любен Каравелов“, Русе, 2024г. (под печат).

В научната публикация се изследва международноправната защита на социалните права на детето, която се развива в рамките на международното трудово право, на международното хуманитарно право и на международноправната защита на правата на човека, като се прави заключението, че развитието в рамките на международното трудово право е изпреварващо. Научен принос е фокусът върху социалните права на детето, които именно права на детето са по-малко изследвани в доктрината.

Научен принос е и обобщението, което прави авторът, че разгледаните международноправни актове изграждат специалната система на международноправната защита на социалните права на децата, а гарантираните от тях социални права на детето участват във формиране на неговия специален международноправен социален статус, който отразява уязвимостта в положението на децата, продиктувана от тяхната физическа и психическа незрялост и необходимостта от осигуряването им на засилена закрила и подкрепа.

26. „Международноправна защита на достойния труд“. В: Сборник с доклади от Лятна научна сесия „Правни проблеми на икономическите отношения в Черноморския регион“. Научен алманах на Варненския свободен университет „Черноризец Храбър”. ВСУ „Черноризец Храбър“, 2024г., ISBN 1313-7263, ID 2289 в Националния референтен списък на съвременните български научни издания с научно рецензиране, (под печат).

Научната публикация разглежда закрилата на достойния труд от международното право, която се свързва основно с дейността на Международната организация на труда. Научна новост е заключението на автора на база на направеното изследване, че закрилата на достойния труд, която се създава от конвенциите на МОТ, се превръща в принцип, около който се обединява цялата международноправна защита на правото на труд.

Благодарение на признатите трудови права и създадените контролни механизми от МОТ се формира стройна международноправна система за защита на достойния труд, която непрекъснато се развива и обогатява, отчитайки новите предизвикателства на съвременния свят.